

Päätös erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta sekä kuntajakoselvittäjän asettamisesta**TAUSTA**

Kuntalain 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 118 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy. Velvoite syntyy, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa. Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet laissa mainitut raja-arvot.

Ähtärin kaupunki täytti vuosien 2024 ja 2023 konsernitilinpäätösten perusteella kuntalaissa asetetut kriteerien raja-arvot. Ähtärin kaupunki päätyi arviointimenettelyyn vuoden 2024 konsernitilinpäätöksen taseeseen kertyneen alijäämän perusteella. Tämän lisäksi Ähtäri täytti kaikki neljä kuntalain 118 §:n 3 momentissa asetetut talouden tunnuslukujen kriteerien raja-arvot.

Valtiovarainministeriö asetti 28.8.2025 kuntalain 118 §:n mukaisen Ähtärin kaupunkia koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä laissa tarkoitettu selvitys kaupungin mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.

Arviointiryhmä ehdotti 30.1.2026 kuntarakennelain 16 a §:n mukaisen, erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevaa kuntaa koskevan selvityksen käynnistämistä Ähtärin kaupungin palvelujen turvaamiseksi. Lisäksi arviointiryhmä korosti vielä, että Ähtärin kaupungin talouden kestävään kehitykseen tulee kiinnittää erityistä huomiota ennen mahdollista kuntajaon muutoksen voimaantuloa, jotta alijäämän ja lainan määriä saadaan vähennettyä kehitysarvion mukaisesti.

KUNTIEN KUULEMINEN

Kuntarakennelain 15 §:n mukaan valtiovarainministeriön on kuultava asianomaisia kuntia ennen erityisen kuntajakoselvityksen määräämistä alueelle.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Alajärven kaupungilta, Alavuden kaupungilta, Keuruun kaupungilta, Multian kunnalta, Saarijärven kaupungilta, Soinin kunnalta, Virtain kaupungilta ja Ähtärin kaupungilta lausuntoa osallistumisesta erityiseen kuntajakoselvitykseen.

Valtiovarainministeriö pyysi lisäksi em. kunnilta lausuntoa kuntajakoselvittäjästä. Valtiovarainministeriö esitti, että kuntajakoselvittäjäksi nimitettäisiin HT Eero Laesterä.

Lausunnot

XXXXX

PÄÄTÖS

Kuntarakennelain 15 §:n mukaan kuntajaon muuttamista koskevan asian laajuuden tai vaikeuden johdosta taikka muusta perustellusta syystä ministeriö voi määrätä toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen, jota varten ministeriö asettaa kyseessä olevia kuntia kuultuaan yhden tai useamman kuntajakoselvittäjän.

Eriytinen kuntajakoselvitys voidaan määrätä toimitettavaksi ministeriön aloitteesta, kunnan esityksestä tai jos vähintään 20 prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista tekee esityksen erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta. Kuntalain 118 §:ssä tarkoitettussa menettelyssä ollutta erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevaa kuntaa koskeva erityinen kuntajakoselvitys voi tulla vireille myös mainitun pykälän 5 momentissa tarkoitettun arviointiryhmän ehdotuksesta.

Valtiovarainministeriö määrää kuntarakennelain 15 §:n perusteella toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen xx kuntien välillä.

Samalla ministeriö asettaa kuntajakoselvittäjäksi xx.

Tehtävä

Selvittäjän on suoritettava kuntarakennelain 16 a §:ssä tarkoitettu erityinen kuntajakoselvitys.

Selvityksen tehtävänä on toteuttaa erityinen kuntajakoselvitys kunnan asukkaiden lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi siten, että mahdollinen yhdistyminen voisi tulla voimaan 1.1.2028.

Eriytisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevaa kuntaa koskevassa erityisessä kuntajakoselvityksessä kuntajakoselvittäjän on tehtävä mukana olevien kuntien valtuustoille ehdotus kuntien yhdistymisestä sekä kuntien yhdistymissopimuksesta.

Kuntajakoselvittäjän ehdotus kuntien yhdistymisestä voi koskea 1) erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan yhdistymistä olemassa olevaan kuntaan; 2) erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan alueen jakamista kahden tai useamman kunnan kesken; taikka 3) useamman kuin kahden kunnan yhdistymistä. Lisäksi selvittäjän ehdotus voi koskea kunnan osan siirtämistä toiseen kuntaan.

Jos kaikkien muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustot hyväksyvät selvittäjän ehdotuksen, kunnat tekevät selvittäjän ehdotuksen mukaisen yhteisen esityksen kuntajaon muuttamisesta ministeriölle. Muutoin selvittäjä toimittaa esityksensä kuntajaon muuttamisesta ministeriölle.

Toimikausi

Selvitystyö alkaa 8.6.2026 ja päättyy selvityksen valmistuttua, kuitenkin viimeistään 30.11.2026 mennessä. Esitys kuntien yhdistymisestä tulee olla toimitettuna valtiovarainministeriöön 15.2.2027 mennessä.

Selvitystyön organisointi

Selvittäjä toimii virkavastuulla, ja hänellä on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada viranomaisilta tehtävänsä suorittamista varten tarpeelliset kuntien ja kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen hallintoa ja taloutta koskevat tiedot sekä muuta apua.

Selvittäjä ja asianomaiset kunnat voivat asettaa selvittäjää paikallisessa asiantuntemuksessa ja jatkuvassa vuorovaikutuksessa avustavan neuvotteluelimen ja valmisteluryhmiä.

Selvitystyön rahoitus

Selvitys rahoitetaan valtiovarainministeriön talousarvion momentilta 28.90.31.

MUUTOKSENHAKU

Kuntarakennelain 15 §:ssä tarkoitettuun ministeriön päätökseen, joka koskee erityisen kuntajakoselvityksen määrittämistä, ei kuntarakennelain 55 §:n 2 momentin mukaan saa erikseen hakea muutosta.

Anna-Kaisa Ikonen
Kunta- ja alueministeri

Jussi Virsunen
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Jakelu

Mainitut kunnat